

UNA PLOMA DE COLOM

Aquell dia, tan bon punt va despertar-se, va recordar el somni tan intens que havia tingut: una roca que li barrava el camí cap a la mar començava a créixer i li impedia el pas. Era una pedra farrutxera, de les que omplien aquella terra, que semblava tenir vida pròpia. N'augmentava la dimensió per moments fins que, una mica abans d'esclatar com una magrana, va convertir-se en or. Una roca lluent que reflectia el sol i que atreia tots els habitants del voltant. Tot just en aquell moment que venia la gentada, Toni, el nostre protagonista, va somiar que volava i desapareixia per sempre més d'aquell camí barrat i deixava ben lluny la roca d'or que havia aparegut davant seu. Toni –Antoni o Tonet per als pares– sempre havia desitjat poder volar. Potser aquesta passió va provocar-li aquell somni.

Si poguera volar, així pensava cada dia, podria arribar a totes les cales de l'illa, aquelles a les quals era impossible arribar. Amb els seus amics, Arnau i Felip, buscaven els nous racons que aquella terra tenia i que descobrien des de la mar, quan salpaven amb la barca del pare d'Arnau. Una vegada divisaven noves cales, després de tornar a port, feien el possible per arribar-hi per terra. Va ser l'endemà del somni, quan

Toni va localitzar un nou orifici en els penya-segats de l'illa. Es tractava d'una cova amb una entrada fosca, que presentava una lluentor daurada que es reflectia en l'aigua del davant.

–Heu vist quina llum més estranya?

–Ai, Toni, que sempre estàs igual! Com ha de ser l'entrada d'una cova? Fosca, com totes. I com més t'hi endinses, encara pitjor, menys claror. Aquella té més anys que tots nosaltres junts! Quina descoberta!

–Arnau, potser és una cova com les altres, però l'aigua que hi ha davant de l'entrada és, no ho sé, com daurada...

–Sí, home, si deus voler que siga una mina d'or! Que no, Toni, que no, que aquella cova que hem passat és com totes. Mon pare t'ho pot confirmar.

El pare d'Arnau, Genís, va ratificar l'opinió del seu fill. Aquella era la cova Vissalat, una cova com les altres, com els centenars d'orificis que la terra de la seua illa presentava. Ben cert és que era una de les poques a què no es podia accedir a peu, tan sols s'hi arriba amb una barca. El cas és que ningú més s'havia adonat d'allò que Toni havia pogut observar: una llum intensa, groguenca, que emanava una energia mai observada pel jove. El record del somni va fer-li presagiar que aquella cova n'amagava alguna de grossa. Els ulls de Toni contemplaven una lluentor que es reflectia en l'aigua de la mar que hi havia prop, com si el sol es ponguera damunt i lluïra amb tota la seua extensió. Un calfred li va recórrer el cos. Les paraules d'Arnau i son pare no l'havien tranquil·litzat, ben al

contrari. Va percebre com la seua existència l'atreia irremeiablement.

Allò seria el principi d'una història ben intensa, uns esdeveniments que alterarien la vida d'uns joves que habitaven l'illa d'Incastruç i de tota la seua població. Es tractava d'una illa distinta de les altres on els humans s'havien resignat a ser diferents. Ens referim a un bocí de terra limitat, com en tantes illes, per l'aigua. Una mar blava, intensa, que no bramava mai i que sempre tenia un to blavenc semblant. Sí, és cert, aquella aigua rarament s'empenyava i molestava els seus habitants. Era una mar tranquil·la, monòtona, sense massa variacions. Per això, el canvi sobtat de color davant de la cova, aquella intensitat groguenca, havia sorprés Toni. Com era costum, navegar per davant de la seua costa es feia molt agradable. Tan sols hi havia una petita brisa, suficient perquè les barques salparen del port sense engegar els motors, sense la necessitat de contradir la Norma que recomanava no connectar-los. Els habitants d'Incastruç vivien feliços en aparença; generació rere generació havien assumit que les especificitats de la seua illa no eren tan contràries al desenvolupament del dia a dia. Semblaven orgullosos de les particularitats que la Norma havia dictat per a la seua terra. Però la insatisfacció creixia per davall de les consciències de cada habitant. La por de comunicar-ho evitava que el debat s'iniciara. És per això que Toni, un dels seus joves habitants que havia rebut en herència per la sang materna i paterna les qualitats necessàries i la valentia per trencar les convencions marcades, es va convertir

en el centre del destí futur de tota l'illa. Així fou com, des de la barca de Genís, Toni va trobar la clau que li obriria tots els panys de la seua vida i de la seua gent.

Toni, Felip i Arnau acompanyaven el pare d'aquest últim a donar voltes per l'illa sempre que podien. A Toni no li agradava que Felip se'ls unira, però Arnau sempre el convidava. Calia resignar-se, encara que Toni sempre malfiava de la presència de l'altre amic que semblava riure's de cada frase que ell pronunciava. Tot i haver anat a dormir només tres o quatre hores abans, ben enjorn, a les nou del matí, es dirigien cap al port on els esperava el senyor Genís. Així, anaren coneixent pam a pam cada racó de la seua terra, del seu país. Un espai d'on Toni no havia eixit mai. Per això, s'enyorava de veure el que hi havia més enllà. Els habitants d'aquella illa es mostraven resignats, però Toni s'adonava que tothom tenia curiositat de conèixer què hi havia més enllà de la ratlla de l'horitzó. Li agradaria volar com una au, resseguir el paisatge de la costa des del cel, com els ocells que acompanyaven els vaixells que tornaven de pescar cada capvespre. Descobrir el que hi havia dins de la cova Vissalat, al nord-est de l'illa.

Quan tornava a casa des de l'institut, Toni es mirava a l'espill. Els seus cabells sempre havien sigut febles, com el borriçol del cotó-en-pèl. No, no era albí, com aquells humans que de vegades no tenen pigmentació ni als cabells ni a la pell, però el seu aspecte era molt pròxim al color de les plomes dels coloms blancs que es veien pels terrats de les cases d'Incastruç. Ell, però, no tenia ales per davant ni per darrere, cap ploma que

indicara, com havia observat sempre amb els coloms que la mare preparava per dinar, una esperança incipient d'eivar-se i sortejar els problemes de caminar per terra. Ben distint de Felip, tan bru, amb uns cabells ben foscos i una mirada obscura. Per contra, ell era ben blanc i volia ser un pardal volador.

Agafà una a una les ales de l'au que la mare pelava per a cuinar i les examinava. Eren blanques i suaus, tendres, li venia de gust posar-se'n una a la boca, però un sentiment estrany, un calfred, l'aturava. No ho podia fer i no sabia el motiu que li ho impedia. I això que la Norma no ho prohibia. Una llum blanca, molt intensa, s'havia creuat en la seua mirada quan havia agafat la ploma del colom que la mare acabava de trossejar per fer un bon arròs brut, el més típic de la seua illa. A diferència del dia anterior, aquella nit va dormir plàcidament mentre somiava que volava, que arribava molt lluny, més enllà de les terres que coneixia i que cap frontera, cap obstacle, li impediria anar mar endins, cap a la cova Vissalat. Era com una segona part de l'anterior somni. Quan va despertar-se, va mirar-se de seguida a l'espill. Esperava l'aparició de plomes, de dues, de tres, d'un gran conjunt de plomes que li permeteren volar cap a les destinacions que anhelava. Volia surar pel cel.

Aquest era el seu desig secret; ni Felip ni Arnau no en sabien res. Cada vegada que la llum intensa que havia divisat a la cova de vora la mar apareixia reflectida a l'espill de l'entrada de casa sentia créixer la seua passió. Pensava, com havia llegit en tantes històries, que

quan una persona moria, un túnel de color blanc obria pas a la contemplació dels éssers estimats: els familiars i els amics. No, ell no podia morir encara: enyoraria els seus pares, Joana i Pere; la germana, Caterina; els companys de l'institut, Felip, Mireia i Arnau. Felip i Arnau eren col·legues des de la infantesa. Potser a Felip no l'enyoraria, n'estava fart. A Mireia, amb qui s'asseia sovint a classe, l'havia coneguda només feia dos anys. N'estava una mica per ell, ho sabia.

–Toni, em deixes que et toque els cabells? Semblen tan suaus...

Ell es deixava tocar tan sols uns segons, no fóra cas que ningú els veiera. Dubtava com havia d'estar-ne per ella, no era correcte que ho fera, ella era una dona; ell, un home. Temia que Felip els delatara com ja havia fet amb altres parelles de companys de classe. Tal com marcava la Norma haurien d'esperar als trenta anys per concretar una relació. En la seua societat, les dones i els homes no es podien estimar fins més tard. Tots aquests eren els pensaments de Toni que se li amuntegaven en la ment mentre conservava en la mà la ploma blanca que l'avisava que aquell migdia menjaria l'àpat que tant li agradava: arròs brut. La germaneta Caterina i son pare renegaven de l'àpat:

–Té raó la xiqueta, Joana, totes les setmanes fas el mateix dinar, arròs brut. A la fi ens eixiran ales, Joaneta, de tant de colom que mengem en aquesta casa!

Toni movia les espatles, potser el pare tenia raó i gràcies al seu dinar preferit, a poc a poc, començarien a germinar les arrels de l'òrgan que tant desitjava. Unes

ales que li permeteren volar per damunt dels camins que el conduirien a les cales, als llocs que cada setmana descobria amb Felip i Arnau. Els camins que vessaven a la mar i que de vegades presentaven problemes per accedir-hi a peu. Si el presagi de son pare fóra cert, no hi hauria punts de la costa inaccessibles per a Toni. Si així fóra, arribaria a la cova Vissalat. A més, podria anar més enllà, per damunt de l'aigua i volar. Sí, aquest era el seu somni. Caminaria per damunt de les ones, per damunt de l'escuma. Cap a l'infinit.

UNA ILLA MÀGICA

L'illa només tenia dues poblacions importants. Berema, on vivien Toni i la seua família, era a la costa est de l'illa. Es tractava de la segona localitat en importància respecte a la primera, Arema, la capital del país. Incastruç estava limitada al nord per l'oceà Septentrional, al sud per l'oceà Meridional, a l'est per la mar de Llevant i a l'oest per la mar de Ponent. Els seus mariners fugien de l'oceà Septentrional, on les aigües eren molt més salades i cap peix gosava creuar-les. En canvi, a l'altra banda, l'oceà Meridional oferia una pesca molt més rica, gràcies a la barreja constant de l'aigua de la mar amb la de les pluges que relliscaven pels penya-segats de la serrallada de Migjorn. Es tractava d'una mar quasi dolça. Els corrents arribaven gairebé a les portes d'Arema i de Berema, de manera que a les mars de Ponent i de Llevant també era fàcil veure les barques que tornaven ben plenes de peixos de tota mena. Per aquells penya-segats, a més de l'aigua, també queien a la mar els ous de l'incastruç, una au que vivia en aquelles terres i que no havia vist ningú. Potser per això mateix l'illa havia rebut el nom de l'au que mai ningú havia albirat. Es deia que havia sigut la

primera habitant d'aquell espai i, per això mateix, només tenia consistència energètica, com d'una ànima sense cos. Els ous que deixava la femella, arran de la força de l'aigua, s'escorrien pels rierols i acabaven finalment a la mar. Eren l'única manifestació física de la seua existència. Tan bon punt els ous fecundats es trencaven i un petit incastruç n'eixia, la seua part física es convertia en energia en estat pur i es feia transparent per als éssers humans. Els mariners que trobaven els ous sense fecundar pels mascles surant a l'oceà Meridional es veien obligats a cedir-los a les autoritats del seu poble per tal que foren repartits a cada família per l'Any Nou i així poder elaborar el pastís de la Creació. Era un dels secrets més ben conservats pels habitants d'Incastruç.

La seua illa era l'única porció de terra del planeta on l'astre que els il·luminava feia el recorregut a l'inrevés, com també succeïa amb la Lluna. Per això, les postes de Sol al seu poble eren tan boniques i màgiques alhora, molt més que no les albaides de l'altra banda de l'illa, perquè el vell astre s'amagava per la seua banda, per l'est. Al cap Farrutx, a prop de Berema, sí que eren fantàstiques. De fet, els vells contaven que abans que el món fóra món, no hi havia pedres farrutxeres, això és, amb els porus que les caracteritzaven. Eren pedres normals. Va ser l'acció del Sol que caminava a l'inrevés la que va provocar que els minerals reaccionaren i, per escapar de l'escalfor dels dies en que no hi havia pluja, havien decidit fer fugina, després que algú les empentava.

Les classes eren sempre de nit. Tan bon punt es ponía el Sol, s'iniciava la primera lliçó. En aquell any, Toni, Mireia, Felip i Arnau havien començat la setmana amb les matemàtiques. Els venia de gust, perquè l'última lliçó del dia, al voltant de la una de la matinalada, se'ls feia més pesada. Per això els responsables de l'institut posaven la gimnàstica a última hora la resta dels dies. A Felip i a Arnau els agradava fer esport. Tot el contrari que a Toni; ell s'estimava més caminar per l'illa, descobrir el paisatge, localitzar espais nous, que no practicar cap dels esports de l'illa. Ni el futbol, ni el tennisbol, no, cap ni un li agradaven. Sobretot en el segon, on les pedres anaven embogides en cada moviment. Trobava difícil i avorrit alhora haver de jugar amb les pedres poroses del cap Farrutx que eren les que s'usaven per a les dues disciplines. La *pedra farrutxera* era una roca especial que quan li pegaves una empenta iniciava una elevació de més de deu metres. L'última vegada que Toni hi havia jugat, una pedra d'aquestes li havia caigut directament al cap. Tot i que es tractava d'unes roques de gran lleugeresa, amb la distància que havia recorregut, va rebre un colp considerable. A banda d'aquest incident, Toni detestava els partits tant de tennisbol com de futbol, ja que es feien eterns, no s'acabaven mai. Això era per culpa de la malifeta de les pedres farrutxeres que s'amagaven entre les branques dels arbres i esperaven els precés dels jugadors per tornar al camp de joc.

Ben al contrari que els seus amics, que sempre hi estaven disposats. Felip també havia tingut una mala

experiència, una pedra quasi el mata quan era ben petit. Ell n'estava orgullós:

—Jo he estat a les portes de la mort després d'una partida de tennisbol... Sóc un valent, no com tu, Toni, que ets poc home... Al tennisbol no he tornat, però al futbàsquet, sí!

Per això, a Toni només li venia de gust fer carreres a la llum de la Lluna o a la fosca de les estrelles. Això sí que era esport! A més, sempre resultava victoriós! Una nit de lluna plena, quan feia una carrera amb Arnau, aquest va explicar-li que més enllà de la mar, uns indrets que el pare coneixia a través dels viatges en barca, els joves anaven a l'institut o a l'escola de dia.

—No sempre de nit com ací, a la terra d'Incastruç. Però què hi farem! Ens hi hem acostumat, no?

També va contar-li com en aquells països llunyans les pedres no volaven com les farrutxeres, allà els nens jugaven amb uns objectes redons elàstics d'una matèria desconeguda anomenada *pilota*. Això de les pedres *pilotes* li va interessar, però sobretot va quedar corprès pel descobriment que les classes pogueren fer-se amb la llum del Sol.

—I quan dormen, doncs? Perquè si van a l'institut a les vuit del matí, això vol dir que, com a màxim, a les onze o les dotze de la nit, deuen anar a dormir, no?

Aquest horari seria impossible a l'illa de Toni. Els matins dels dilluns, dimecres i divendres la terra s'omplia d'aigua. Ningú podia anar pels carrers, tan sols les barques podien fer la seua feina a la mar. Tothom dormia en aquelles hores. I al voltant de les dues del

migdia, a mesura que la pluja minvava, les mares començaven a despertar els fills. Calia fer de seguida un bon àpat per a iniciar la jornada. Toni estimava alçar-se d'hora, una mica abans, cap a les nou del matí. Eren els moments de solitud completa, quan podia sentir-se lliure. Durant els tres dies de pluja encara podia escoltar els mariners que preparaven les xarxes per anar a la mar. Els dimarts i els dijous, quan no plovia, no sentia cap remor, ja que els pescadors salpaven més tard. Així percebia la solitud en la seua pròpia illa. Toni se sentia bé, eren els moments que tant estimava; amb el silenci podia engegar el vol de la seua imaginació. Cap amunt, mar enllà, per albirar les terres on els joves van a l'institut en aquella hora terrible que és el matí. Amb les espatles plenes de plomes que permetien que volara.

Després de dinar quedava amb Arnau i Felip, al voltant de les quatre de la vesprada. Tenien si fa no fa quatre hores per estar junts abans d'anar a l'institut. Hi havia dies que, si Toni havia eixit molt d'hora, tenia peresa de quedar amb ells. Al seu torn, preferia fer la migdiada a casa. Però cada vegada més, no sabia ben bé per què, optava per dormir fins a migdia i quedar amb els amics de vesprada. Deixava de tenir el plaer de la solitud per l'illa per assaborir la companyia en els camins que el dreçaven cap a la mar. S'havia fet més gran, d'això no hi havia cap dubte. Havia guanyat pes, l'esquena se li havia eixamplat, les cames eren més llargues i una incipient filera de pelets li travessava el llavi inferior. Felip ja s'afaitava dues vegades a la set-

mana; la negror dels seus pèls l'obligava; Arnau, com Toni, encara no. I sentia com, amb el pas del temps, cada vegada li costava més eixir del llit i passejar per l'illa. Sabia que els pares dormien, per això havia après a escapar-se sense despertar-los. La mare n'estava al corrent.

—Antoni, on vas a aquelles hores? A ton pare... no li agradaria saber-ho... Jo no li ho diré, però no vull que vages sol de bon matí... si almenys ho feres de nit! Veges tu, un xic jove de dia pel carrer! Amb els perills de la pluja! I recorda que tens els cabells i la pell molt blanca i, amb la força del Sol, ho pots passar malament!

Toni mentia i deia que quedava amb Felip i Arnau, i explicava com també s'estimaven anar a les cales a les hores del dia que altres joves d'altres països anaven a l'institut, que el pare d'Arnau els ho havia contat.

—Pobre fill meu, sempre tan enyoradís del que no coneixes. Ja et faràs gran i podràs viatjar, ja, però has de tenir paciència, que com saps fins que no tingues trenta anys no t'està permès prendre cap vaixell per anar més enllà de les nostres costes. Tampoc tenir una esposa... vorejar la nostra mar, sí que ho pots fer, com ho feu amb el pare d'Arnau... però aigua endins, no! I no faces cap bestiesa i no intentes fugir cap a l'horitzó! No et vull perdre, com el meu cosí Jeremies va perdre el seu fillet Pol. La mar se'l va engolir. Recorda que l'oceà no permet fugir de la terra on has nascut abans dels trenta anys. Així ho diu la Norma i així ho has de complir!

Un dia, Felip li ho va posar al cap. Havien de furtar la barca de Genís i anar mar endins. Però Toni no es va decidir:

–Ets un mitjamerda, Tonet, tan valent que dius que ets! Vinga, no sigues un covard i anem-hi! Arnau no vol saber-ne res tampoc... i això que és l'embarcació de son pare. Ell bé que la coneix...

Però Toni sabia que no era el seu moment. Alguna cosa dins seu li deia que havia d'esperar. Un senyal distint, un avís que calia seguir. Amb Felip, res de res, no era de fiar. Els anuncis de sa mare sobre la desaparició del fill del cosí, Pol, l'advertien dels perills que Felip volia oferir-li. Joana no havia viatjat molt lluny de l'illa. Tampoc Pere, el seu marit. Bé, no era cert del tot, perquè tan bon punt havia complit la trentena, havia pujat a la barca del seu veí per acompanyar-lo a la pesca en dues ocasions. No li havia plagut aquell treball, no. Havia preferit el treball del camp, com havia fet el seu pare, el seu avi, el seu besavi, el seu rebesavi; tots els avantpassats havien dedicat el seu esforç al conreu del raïm daurat, una espècie pròpia d'aquella illa, una variant única cobejada pels comerciants dels països més llunyans, ja que en convertia el suc en un dels nèctars més preuats del món antic i contemporani: el vi emmelat daurat. Una ambrosia de paladar sublim que envermellia les galtes de qui la tastava. Les persones que bevien el vi mostraven la rojor de les galtes i descobrien una lluïssor a la mirada de tonalitats daurades. Toni sabia que fins que no tinguera vint anys no havia de tastar-lo, com avisava la Norma. Era una

delícia reservada per als majors d'edat i a ell encara li faltaven més de cinc anys.

Un dia a les deu del matí, tot aprofitant que els pares dormien, va simular que eixia al carrer per anar a passejar per les cales de l'illa. Ho havia fet en altres ocasions, però aquesta vegada no; va agafar la botella de vi emmelat que el pare conservava per a les bones ocasions i va disposar-se a iniciar una nova aventura. Sabia que era oberta, que no l'havien acabada en la festa del natalici de la mare, i en va prendre un glop. Curt, intens, regenerador. Va sentir el degoteig del vi emmelat dintre seu. De seguida, va venir l'escalfor de la gola, de les galtes. Es va sentir especial, distint. De la blancor de la seua pell emanava una càlida lluminositat. Havia transgredit la Norma, allò que no s'havia de fer quan els grans t'ho deien. Aquell mateix dia va sentir les ganes de volar, de llançar-se cap al buit i de fugir, mar endins. Per tot això havia decidit beure aquella ambrosia que quedava a banda per als de la seua edat. Aquella vesprada, mentre feia la migdiada, va somiar que arribava a les altres terres llunyanes on altres Arnaus i Felips l'esperaven i li deien:

—Hola, Toni, vola!

Enmig dels somnis arribava a l'entrada d'una cova que tenia el mateix color que el vi que havia tastat. Sabia que ho aconseguiria, ja que sentia les forces per a dur endavant el projecte. I que els perills serien també presents. Una imatge fugaç de Felip, obscur i ennegrit per l'enveja i l'odi, va cobrir per uns instants la força d'aquella llum clara. Però poc temps després, quan va

passar per davant de la cova Vissalat, va recordar aquella imatge intensa plena de bonhomia i de felicitat. La foscor del seu amic havia desaparegut, tot i que era al seu costat, dins de la barca de Genís. Amb l'ajuda del vi emmelat, que omplia de blancor tot l'espai on es trobava, continuava somiant i esperant un senyal que marcara un canvi.